

Programma van eisen aanbesteding accountantsdiensten

1. Inleiding

De raad heeft bij de vaststelling van de controleverordening gemeente Tynaarlo 2023 en de verordening auditcomité 2023, beiden vastgesteld in de raadsvergadering van 19 september 2023, een aantal voorwaarden aangegeven voor het Programma van eisen dat geldt bij de benoeming van de accountant. De door de gemeenteraad aangegeven voorwaarden vormen onderdeel van het Programma van eisen. Het Programma van eisen is als volgt opgebouwd:

1. Inleiding;
2. Algemene informatie;
Kerngegevens gemeente Tynaarlo;
Organisatorische gegevens gemeente Tynaarlo;
3. Leverancierseisen;
4. Inhoudelijke eisen (Programma van eisen).

2. Algemene Informatie

2.1 Kerngegevens gemeente Tynaarlo

- Aantal inwoners:
De gemeente telt per 1 januari 2024: ruim 34.000 inwoners.
- Aantal formatieplaatsen (fte's) ambtelijke en bestuurlijke organisatie:
De organisatie van de gemeente bestaat uit een directie, drie concernmanagers die verantwoordelijk zijn voor de drie verschillende domeinen Fysiek, Mens & Maatschappij en Dienstverlening met daaronder 12 vakmanagers die verantwoordelijk zijn voor hun vakgebieden. De directie wordt gevormd door de gemeentesecretaris/algemeen directeur, een adjunct-directeur en een directieadviseur/loco-gemeentesecretaris.
De personeelsformatie bestaat uit 291 formatieplaatsen en betreft 325 personen (bron: primitieve begroting 2024).
De gemeenteraad heeft een voorzitter en 23 leden, ondersteund door de griffie bestaande uit 2,78 formatieplaatsen (3 personen).
Het college van B&W bestaat uit de burgemeester en 4 wethouders.

2.2 Organisatorische gegevens gemeente Tynaarlo

- Baten en lasten primitieve begroting 2024 en jaarrekening 2023:

Primitieve begroting 2024 (*exclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves*)

Baten: € 96.164.000

Lasten: € 97.657.000

Saldo: -/€ 1.493.000

Jaarrekening 2023 (*exclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves*)

Baten: € 112.286.000

Lasten: € 101.357.000

Saldo € 11.131.000

- Financieel systeem:
De gemeente maakt gebruik van het geautomatiseerde financieel pakket: Cision Middelen van PinkRoccade. Per 1 januari 2025 zal de gemeente met het pakket iFinanciën gaan werken van eveneens PinkRoccade.
- Financiële administratie
De financiële administratie van de gemeente Tynaarlo bestaat uit één gezamenlijke administratie, die centraal bij vakgroep Financiën wordt bijgehouden. De budgetbeheerders en -houders hebben de mogelijkheid om de financiële administratie te raadplegen.
- Financiële functie
De vakgroep Financiën kan worden onverdeeld in de financiële administratie (1,3 fte), financieel beheer (2,0 fte) en planning & control/advies (4 fte).
- Doorontwikkeling P&C
Met ingang van het begrotingsjaar 2024 is de planning & control cyclus(= P&C cyclus) gewijzigd. Het doel van de vernieuwing en verbetering van de P&C cyclus is meerledig. Het belangrijkste doel is betere sturing door de raad én ook eerder in het jaar. Die sturing heeft zowel betrekking op het lopende jaar (via tussentijdse verantwoording) als op het nieuwe begrotingsjaar. Om dit te kunnen realiseren was verandering van de huidige P&C cyclus noodzakelijk.

Geconstateerde verbeterpunten P&C cyclus:

- De raad kan onvoldoende haar kaderstellende rol pakken, door zowel inhoud als timing van de diverse P&C producten;
- Er zit een lange tijd tussen de begrotingsvaststelling en de perspectievennota, waarin geen enkele financiële informatie met de raad wordt gedeeld;
- De politieke afweging van speerpunten en prioriteiten moet meer bij de perspectievennota worden belegd, zodat de begroting meer een uitwerking van het bij de perspectievennota vastgestelde kader is;
- De voor- en najaarsbrief krijgen, vanwege de gelijktijdige agendering met de perspectievennota en de begroting alsmede door de gehanteerde peildata, bestuurlijk minder aandacht en fungeren nauwelijks als bijsturingsinstrument. Zo wordt de voorjaarsbrief gebaseerd op peildatum 1 april, wanneer nog nauwelijks betrouwbare

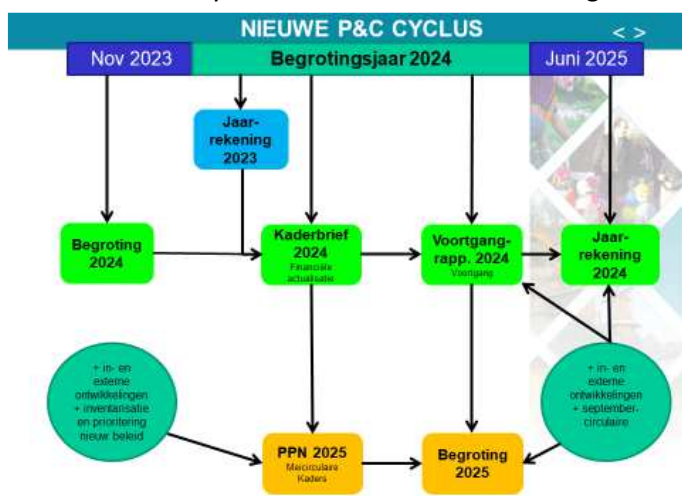
informatie is te geven over de actuele stand van zaken en een prognose. De najaarsbrief wordt pas in november geagendeerd, waardoor nagenoeg geen tijd resteert voor bijsturing;

- Zowel de begroting als de jaarrekening zijn moeilijk leesbaar door de aard en de omvang van de stukken. Dit wordt vooral veroorzaakt door diverse verplichte en voorgeschreven BBV-informatie. Door deze 'verplichte' nummers in een apart bijlagenboek op te nemen kan de leesbaarheid van de documenten worden verbeterd.

De vernieuwing van de P&C cyclus leidt tot de volgende producten, in tijdvolgorde in een lopend jaar:

- Kaderbrief (raad van mei/juni)
Doel van de kaderbrief: informeren over de actuele financiële positie en het meerjarenperspectief.
- Jaarstukken jaar t-1 (besluitvorming in de raad van juni)
Doel van de jaarstukken: verantwoording afleggen.
- Perspectievennota jaar t+1 (besluitvorming in de raad van juli)
Doel van de perspectievennota: kaderstellen en richting geven (aan begroting) aan de komende 4 jaren.
- Voortgangsrapportage jaar t (besluitvorming in september)
Doel van de voortgangsrapportage: verantwoording afleggen en bijsturen.
- Begroting jaar t+1 (besluitvorming in november)
Doel van de begroting: kaderstellen komend jaar.

De nieuwe P&C cyclus ziet er schematisch als volgt uit:

3. Leverancierseisen

Wijze van aanbesteding

De raming van de opdrachtwaarde (gedurende de gehele looptijd van de overeenkomst) is samen met de criteria uit de gids proportionaliteit bepalend voor de te volgen aanbestedingsprocedure. De opdrachtwaarde wordt gebaseerd op de looptijd van de nieuw te sluiten overeenkomst voor 4 jaar (bij contracten met een horizon van meer dan 1 jaar, moet er worden gerekend met een looptijd van 4 jaar). De opdrachtwaarde zal hierdoor hoger zijn dan het drempelbedrag voor leveringen en diensten voor decentrale overheid ad € 221.000,-. Dit leidt ertoe dat de procedure van Europees aanbesteden moet worden gevolgd.

Benoeming

Het betreft een overeenkomst die wordt aangegaan voor de periode van vier jaren (boekjaren 2025 t/m 2028). De overeenkomst kan optioneel eenzijdig door de opdrachtgever met twee keer één jaar verlengd worden. Daarmee komt de maximale contracttermijn op zes jaren.

De datum van ingang zal zijn per 1 augustus 2025 en eindigt voor de initiële contractperiode op 31 juli 2029. Opzegging van de overeenkomst dient schriftelijk plaats te vinden, uiterlijk zes maanden voor de expiratedatum van de overeenkomst.

Onafhankelijkheid

Van u wordt een onafhankelijke, kritische houding verwacht. U moet kennis uitstralen, communicatief goed onderlegd zijn en een zakelijke en open houding hebben ten opzichte van het ambtelijk apparaat.

Om inhoud te geven aan de onafhankelijkheid willen wij zoveel mogelijk voorkomen dat het accountantskantoor werkzaamheden verricht die belangenverstrengeling in de hand werken. Dit betekent dat zoveel mogelijk voorkomen zal moeten worden dat additionele diensten als interim-management en administratieve dienstverlening of projectmanagement door het kantoor verricht worden.

Eisen aan het controleteam

Van uw controleteam wordt verwacht dat zij deskundig zijn. Tijdens de looptijd moet het aantal personeelsswisselingen tot een minimum beperkt blijven. De eventuele nieuwe medewerkers zullen minimaal van hetzelfde niveau zijn en de accountant zorgt zelf voor interne kennisoverdracht. Bij uw offerte dient u inzicht te geven in de kwaliteit van de controleleiders die ook contactpersonen zijn voor de gemeente.

Ervaring in het publieke domein

Het is belangrijk dat de continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd is. Hiertoe verzoeken wij u een gewaarborgde lijst met de diensten die in de afgelopen drie jaar zijn verleend aan de publiekrechtelijke instanties. Hierbij wordt met name gedacht aan gemeenten.

U moet goed op de hoogte zijn van de voor de gemeente relevante ontwikkelingen. Wij verwachten dat u goed op de hoogte bent van veranderingen op het gebied van wet- en regelgeving. U bent op de hoogte van actuele ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering, automatisering en fiscale regelgeving. U heeft goede contacten met de rijksoverheid. Wij verwachten dat u aangeeft op welke wijze u zich laat informeren over de relevante wet- en regelgeving voor gemeenten

Wettelijke vereisten

Wij gaan ervan uit dat het accountantskantoor voldoet aan de eisen die gesteld worden aan de beroepsgroep voor accountants conform artikel 393 1e lid van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. U moet bij uw offerte deze gegevens bijvoegen.

4. Inhoudelijke eisen (Programma van eisen)

Het Programma van eisen is gebaseerd op de controleverordening gemeente Tynaarlo 2023 en de verordening auditcomité gemeente Tynaarlo 2023:

- Algemene begrippen;
- Toe te passen goedkeuringstoleranties (en afwijkende rapporteringstoleranties) bij de controle van de jaarrekening;
- Algemeen certificerende functie;
- Apart te controleren deelverantwoordingen en de daarbij toe te passen omvang basis en goedkeuringstoleranties (en afwijkende rapporteringstoleranties);
- Inrichtingseisen voor verslag van bevindingen;
- Tussentijdse controles en frequentie en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering;
- Posten van de jaarrekening en deelverantwoordingen met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht dient te besteden;
- Gemeentelijke producten en of organisatieonderdelen met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties, waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht dient te besteden.

4.1 Algemene begrippen

De primaire functie van de accountant is het als onafhankelijke deskundige uitvoeren van de accountantscontrole en het geven van een oordeel op grond van dit onderzoek als bedoeld in artikel 213 Gemeentewet. Ingevolge artikel 213, lid 1 Gemeentewet heeft de gemeenteraad de controleverordening gemeente Tynaarlo 2023 en de verordening auditcomité gemeente Tynaarlo 2023 vastgesteld. In deze verordeningen zijn nadere regels omtrent de accountantscontrole vastgesteld. Verder zal de controle gebaseerd moeten zijn op andere wettelijke regelingen, controleprotocollen van diverse ministeries en gemeentelijke verordeningen, nota's en richtlijnen.

Als afbakening voor de dienstverlening geldt de controleverordening gemeente Tynaarlo 2023 en de verordening auditcomité gemeente Tynaarlo 2023 en de onderstaande uitwerking van keuzemogelijkheden in, en, aanvulling op de verordeningen.

Accountant

Een door de raad benoemde bevoegde accountant als bedoeld in artikel 213 lid 2 Gemeentewet belast met de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening.

De accountantscontrole dient plaats te vinden zoals in artikel 213 van de Gemeentewet is voorgeschreven en dient gericht te zijn op het afgeven van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Hiertoe behoren:

- De getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de grootte en samenstelling van het vermogen;
- De juistheid van de rechtmatigheidsverantwoording van het college inzake het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, alsmede de in het controleprotocol opgenomen interne regelgeving, voor

- zover dit de besluitvorming van de gemeenteraad betreft inzake het financieel beheer;
- Het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoelt in artikel 186 Gemeentewet;
- De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- Onrechtmatigheden in de jaarrekening.

Overige eisen:

- De accountants en adviseurs van het accountantskantoor dienen op te treden als team. Binnen het team moet goede kennisoverdracht plaatsvinden. Teamwisselingen moeten zoveel mogelijk beperkt worden. De rolverdeling en aanspreekpunten binnen het team moeten duidelijk zijn;
- Bij een vraag van de gemeente: een bevestiging van ontvangst;
- De diverse controles worden zoveel mogelijk gecombineerd.

Deelverantwoording

Een in opdracht van de raad ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een afzonderlijke organisatie-eenheid binnen de gemeentelijke organisatie, welke verantwoording onderdeel uit maakt van de jaarrekening.

4.2 Toe te passen goedkeuringstoleranties (en afwijkende rapporteringstoleranties) bij de controle van de jaarrekening

Goedkeuringstoleranties:

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van de fouten (hierbij niet salderen) in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bereikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie wordt berekend als percentage van de totale lasten van de gemeente.

Goedkeuringstolerantie	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

De bovengrenzen van de goedkeuringstoleranties zijn 1% voor fouten in de jaarrekening en 3% voor onzekerheden in de controle. Deze percentages stemmen overeen met de wettelijke percentages zoals vermeld in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden.

Rapporteringstoleranties:

De rapporteringstolerantie is een bedrag gelijk aan of lager dan de bedragen voortvloeiende uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. De rapporteringstolerantie van de gemeente Tynaarlo is voor het boekjaar 2024 vastgesteld op € 75.000,-. Voor de jaren daarna wordt dit mogelijk naar boven bijgesteld, jaarlijks door de raad vast te leggen in de controleverordening.

4.3 Algemeen certificerende functie

De werkzaamheden betreffen het rapporteren over het functioneren van diverse organisatieonderdelen in het kader van de managementletter en de jaarrekening.

De controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening door de benoemde accountant bestaat uit controle naar:

- het getrouwe beeld van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de grootte en samenstelling van het vermogen;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 van de Gemeentewet;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie; gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken.

De interimcontrole is gericht op de werking van de administratieve organisatie en interne controle. Bijzonderheden die bij de uitvoering van de controle op de jaarrekening naar voren komen en naar de mening van de accountant verbeterd kunnen of moeten worden, dan wel zaken die in algemene zaken memorabel zijn, dienen in de rapportage te worden opgenomen. Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking maken onderdeel uit van de administratieve organisatie en behoeven dus bij de interimcontrole eveneens aandacht. Tenslotte wordt een risicoanalyse als vooruitblik op de jaarrekeningcontrole gewenst.

De interimcontrole dient in een aaneengesloten tijdsblok van maximaal 3 weken plaats te vinden. De bevindingen worden neergelegd in een rapport. Na bespreking met de daarvoor op grond van het principe hoor en wederhoor in aanmerking komende betrokkenen, wordt de managementletter (voor 31 december in ieder boekjaar) uitgebracht aan het management en het college.

4.4 Apart te verstrekken controleverklaringen bij declaraties, jaaropgaven en andere verantwoordingen

De deelverklaringen betreffen het ten behoeve van de rijks- en provinciale overheid en andere instanties verstrekken van controleverklaringen bij declaraties, jaaropgaven en andere verantwoordingen, welke niet onder het SiSa vallen. Deze deelverantwoordingen hebben een incidenteel karakter. Hiervoor wordt de accountant op afroep gevraagd.

4.5 Inrichtingseisen voor Verslag van bevindingen

In het Verslag van bevindingen van de jaarrekening vermeldt de accountant de bevindingen omtrent de juistheid van de rechtmatigheid (basis hiervoor is het oordeel van het college van B&W) en de getrouwheid zoals dit in dit Programma van eisen is omschreven.

Het Verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:

- a. de vraag of de inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken.
- b. Onrechtmatigheden in de jaarrekening.

4.6 Tussentijdse controles en frequentie en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering

Voor tussentijdse controles en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering worden de volgende eisen gesteld:

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Managementletter, zijnde het Verslag van bevindingen na de interim-controle	Na afronding van de interim-controle.	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen evenals overige van belang zijnde onderwerpen. Voortgang groeiproces invoering rechtmatigheid.	Vakmanagers, concernmanagers, directie en college; auditcomité ter bespreking in hoofdlijnen en naar de raad als ingekomen stuk.
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Wettelijk: De vraag of inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Daarnaast resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapporteringstoleranties. Relatie tussen de controletolerantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen.	Raad, via het auditcomité
Controleverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Oordeel over de mate waarin de gemeenterekening een getrouw beeld geeft i.o.m. verslaggevingsvoorschriften en de juistheid van de rechtmatigheid.	Raad

Contact	Aantal per jaar	Toelichting
Auditcomité		De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. Het auditcomité is het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering. Met het betreffende comité, vindt voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole een overleg plaats om te komen tot een afstemming inzake de nadere invulling van de opdrachtformulering van de controleopdracht. Eventuele tussentijdse belangrijke bijstellingen van de controle kunnen tussentijdse worden teruggekoppeld naar het auditcomité. Daarnaast worden de bevindingen van de eindejaarscontrole (op basis van het concept en definitief Verslag van bevindingen van de jaarrekening) besproken in het auditcomité.

Griffier	Informeel	Met de griffier vindt overleg plaats over de opdrachtverstrekking informeel voortgangsoverleg naar behoefte.
Gemeentesecretaris/ Concernmanager Dienstverlening	Periodiek	De gemeentesecretaris en de concernmanager Dienstverlening zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners binnen de gemeentelijke organisatie. Bijeenkomsten: pre-audit gesprek, de bespreking van de bevindingen van interim-controle (op basis van de concept Managementletter) en de eindejaarscontrole (op basis van het concept Verslag van bevindingen).
Vakgroep Financiën	Minimaal drie	De vakmanager Financiën is voor de accountant het eerste aanspreekpunt. Er zijn drie natuurlijke momenten: het pre-audit gesprek, de bespreking van de interim-controle en van de eindejaarscontrole. Daarnaast kan naar behoefte worden gekozen voor tussentijdse voortgangsgesprekken.
Vakgroepen	PM	Binnen de teams zal, in het kader van de controle, nader overleg van toepassing kunnen zijn met de verantwoordelijken voor de relevante primaire processen.
Portefeuillehouder Financiën	Twee	Bespreking Managementletter en Verslag van bevindingen.
College van burgemeester en wethouders en gemeenteraad	PM	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van college en gemeenteraad.

Voor de hierboven genoemde rapportages stelt de medewerker belast met het opstellen van de rekening in overleg met de accountant jaarlijks een tijdsplanning op. De planning voor de controle van de gemeenterekening zal in overleg met de accountant uiterlijk op 1 oktober van het te controleren verslagjaar worden vastgesteld. De jaarlijkse managementletter wordt voor 31 december van elk jaar opgeleverd.

De raad bepaalt de datum van raadsbehandeling van de jaarrekening en bijbehorende accountantsverslag- en verklaring. Hieraan voorafgaand bespreekt het auditcomité met de accountant zijn stukken.

Met inachtneming van de door de raad bepaalde einddatum worden de planning voor de controle, het uitbrengen van de controleverklaring én verslag van bevindingen opgenomen in het controleplan, dat vóór oktober voorafgaand aan het nieuwe verantwoordingsjaar wordt opgeleverd. De controle wordt uitgevoerd en afgerond in de afgesproken periode.

Voor reviews (ondersteuning van controlewerkzaamheden door derden) bij bijvoorbeeld subsidieafrekeningen geldt dat de accountant bij zijn werk op specifieke terreinen moet kunnen steunen op verklaringen van andere accountants. Hij kan door middel van reviews nagaan op welke wijze deze accountants hun werkzaamheden hebben ingericht en controles ten behoeve van de gemeentelijke organisatie hebben uitgevoerd.

4.7 Posten van de jaarrekening en deelverantwoordingen met afwijkende rapporteringtoleranties waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht dient te besteden

Het auditcomité kan voor onderdelen van de rekening, begrotingsposten of projecten bepalen dat uitgegaan wordt van lagere toleranties. Dit kan het comité elk jaar opnieuw afwegen, indien dit gewenst is. Er wordt uitgegaan van dezelfde tolerantiegrenzen als genoemd in 4.2.

4.8 Gemeentelijke producten en of organisatieonderdelen met afwijkende rapporteringtoleranties, waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht dient te besteden

Het auditcomité kan voor gemeentelijke producten (paspoort, bouwvergunningen, vergunning, etc.) bepalen dat uitgegaan wordt van lagere toleranties. Daarnaast kan de commissie bepalen dat de accountant specifiek aandacht dient te besteden aan onderdelen van de ambtelijke organisatie. Het gaat hierbij om vakgroepen, etc.. Het comité geeft aan of er van lagere toleranties moet worden uitgegaan. Dit kan het comité elk jaar opnieuw afwegen, indien dit gewenst is. Er wordt uitgegaan van dezelfde tolerantiegrenzen als genoemd in 4.2.